

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมุ่งที่จะศึกษาระดับความพึงพอใจ และเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานประจำสถานีอนามัยในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 11 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ จำนวน 521 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยกลุ่มประชากรในพื้นที่ สถานีอนามัยทุกแห่งจำนวน 175 แห่ง โดยจะสุ่มตัวอย่างประชากร เป้าหมายเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย จำนวน 521 คน

1.2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ผู้วิจัยคำนวณขนาด ตัวอย่าง โดยใช้สูตรในการคำนวณของทาโร ยามานะ (Taro Yamane. 1973 : 727 ; อ้างใน สุพจน์ วัฒนวิเชียร. 2543 : 28) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (กำหนดให้ค่าเท่ากับ 0.05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร } n &= \frac{521}{1 + 521(0.05)^2} \\ &= 226.275 \end{aligned}$$

ปรับค่ากลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 226 คน

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการปรับสัดส่วนในการคำนวณ ตัวอย่างรายอำเภอให้ลงตัวกับจำนวนประชากร ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ เมื่อ ได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว นำมาจำแนกเป็นตัวอย่างตามสัดส่วนร้อยละในรายอำเภอ และได้กลุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

$$\text{จำนวนหน่วยตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนประชากรรายอำเภอ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \times \text{กลุ่มตัวอย่าง}$$

เช่น อำเภอเมืองมหาสารคาม ตัวอย่าง = $\frac{57}{521} \times 231 = 25$

1.2.2 ทำการคำนวณหน่วยตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอต่าง ๆ เนื่องจากตัวเลขของการคำนวณไม่ลงตัวผู้วิจัยจึงทำการปัดเศษให้เป็นจำนวนเต็ม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนหน่วยตัวอย่างแยก จำนวนรายอำเภอ ดังนี้

ลำดับ	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนเต็ม
1	เมือง	57	25.27	25
2	โกสุมพิสัย	59	26.15	26
3	กันทรวิชัย	42	18.62	19
4	เชียงยืน	28	12.41	12
5	บรบือ	54	23.94	24
6	แกดำ	26	11.52	12
7	วาปีปทุม	63	27.93	28
8	นาเชือก	32	14.18	14
9	ยางสีสุราช	27	11.97	12
10	พยัคฆภูมิพิสัย	57	25.27	25
11	นาคูน	29	12.85	13
12	กิ่งอำเภอกุฉีกรัง	27	11.97	12
13	กิ่งอำเภอชื่นชม	20	8.86	9
	รวม	521	-	231

1.2.3 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีการรวบรวมรายชื่อเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยแต่ละอำเภอแล้ว ใช้วิธีการจับสลากจนได้ตัวอย่างตามจำนวนที่ต้องการดังในตารางที่ 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาแนวคิดเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย และศึกษาการจัดทำแบบสอบถาม ของอภิเชษฐ แสนนาม (2544 : 99-110) ณภัทร ศรีอยจิด (2544 : 93-99) จรินทร์ พินนอก (2541 : 106-120) และลักษณะมี ออสวัสดิ์ (2541 : 136-149) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.2 กำหนดขอบเขตของคำถาม และจัดร่างให้ครอบคลุมแนวคิดการวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ตามโครงการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง แล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแนะนำการแก้ไขปรับปรุง

2.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมด้านภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. นายแพทย์นพดล ปฏิทัศน์	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด
มหาสารคาม
2. นายแพทย์พงษ์สวัสดิ์ รัตนแสง	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลโกสุมพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม
3. นายพรสิทธิ์ ทวยนันท์	นักวิชาการสาธารณสุข 8 ว.
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
มหาสารคาม

1.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 40 ราย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาคุณภาพ โดยทำการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อกับคะแนนรายด้าน (Item – total correlation) ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson) พบว่าแบบสอบถามมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.76–0.87 โดยทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นทุกด้านมีค่าตั้งแต่ 0.73 –0.91 จึงจะนำไปใช้ได้ แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งหมดได้ค่าอัลฟา เท่ากับ .79 และมีรายละเอียดรายด้าน ตามวิธีของเพียร์สัน ได้ค่าดังนี้ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.87 ด้านความสำเร็จของงาน เท่ากับ 0.81 ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ 0.84 ด้านการปกครองและบังคับบัญชา เท่ากับ 0.82 ด้านความรู้สึกรับผิดชอบในความปลอดภัย เท่ากับ 0.85 ด้านการยอมรับนับถือ เท่ากับ 0.78 ด้านการประชาสัมพันธ์ เท่ากับ 0.81 ด้านการตรวจเฝ้าระวัง เท่ากับ 0.76 ด้านค่าตอบแทน เท่ากับ 0.76 ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่ เท่ากับ 0.84 ด้านผู้มารับบริการ เท่ากับ 0.78 ด้านเงินบำรุง เท่ากับ 0.84 และแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ ค่า t – test พบว่าทุกข้อมีค่ามากกว่า 1.75 (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 94) **Rajabhat Mahasarakham University**

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ครั้งสุดท้าย ตรวจสอบก่อนนำไปพิมพ์เพื่อใช้เป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.2 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยอื่น ๆ เป็นแบบให้เลือกตอบ และเติมข้อความ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ในการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง ในจังหวัดมหาสารคาม ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended question)

3. นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operation Definition)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดตัวแปรอิสระ จำนวน 17 ตัว และตัวแปรตามจำนวน 1 ตัวแปร โดยมีนิยามคำศัพท์เชิงปฏิบัติการและเกณฑ์การวัดตัวแปรต่างๆ ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ จำนวน 17 ปัจจัย

3.1.1 เพศ โดยทำเป็นค่าตัวแปรหุ่น ให้

ชาย มีค่าตัวแปรเป็น 1

หญิง มีค่าตัวแปรเป็น 0

3.1.2 อายุ ใช้เกณฑ์วัด คือจำนวนปี

3.1.3 ระดับการศึกษา วัดเป็นจำนวนปีที่ศึกษา ดังนี้

1. อนุปริญญา มีค่าตัวแปรเป็น

2. ปริญญาตรี มีค่าตัวแปรเป็น 16

3. สูงกว่าปริญญาตรี มีค่าตัวแปรเป็น 18

3.1.4 ตำแหน่ง หมายถึง หน้าที่การงานความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ในจังหวัดมหาสารคาม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ตำแหน่ง ได้แก่ หัวหน้าสถานีอนามัยหรือผู้รักษาการ และผู้ปฏิบัติงาน มีค่าตัวแปรเป็นระดับกลุ่ม จึงกำหนดเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) ดังนี้

1. หัวหน้าสถานีอนามัยหรือผู้รักษาการ มีค่าตัวแปรเป็น 1

2. ผู้ปฏิบัติงาน มีค่าตัวแปรเป็น 0

3.1.5 สถานภาพการสมรส ทำเป็นตัวแปรหุ่น ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้

1. โสด มีค่าตัวแปรเป็น 1

2. สมรสและอยู่ด้วยกัน มีค่าตัวแปรเป็น 0

3. ม่าย/แยก/หย่า มีค่าตัวแปรเป็น 0

3.1.6 อายุราชการ ใช้เกณฑ์วัดจำนวนเป็นปี

3.1.7 ความสำเร็จของงาน หมายถึง ผลของงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของบุคคลซึ่งบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.8 ความรับผิดชอบ หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.9 การปกครองและการบังคับบัญชา หมายถึง การมอบหมายงาน การควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.10 ความรู้สึกมั่นใจในความปลอดภัย หมายถึง ความรู้สึกทัศนคติที่มีต่อการอยู่ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ในจังหวัดมหาสารคาม โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.11 การยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยกย่อง ชมเชย ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจและได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.12 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสื่อสารให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง แก่ประชาชนผู้รับบริการ โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.13 การตรวจเฝ้า หมายถึง การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมงโดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.14 ค่าตอบแทน หมายถึง จำนวนเงินและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.15 ความก้าวหน้าในหน้าที่ หมายถึง การได้มีโอกาสเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น รวมทั้งโอกาสเข้ารับการศึกษาอบรม ดูงาน โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.16 ผู้มารับบริการ หมายถึง ลักษณะการให้บริการของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง แก่ประชาชน โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.17 รายรับเงินบำรุง รายรับเงินที่ได้จากประชาชนที่มาใช้บริการตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง โดยวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.2 ตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมงในจังหวัดมหาสารคาม โดยวัดได้จากมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ไปถึงสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการออกแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
2. ส่งหนังสือแนะนำตัวของผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยพร้อมแบบสอบถามและซองสำหรับใส่แบบสอบถามคืนผู้วิจัย ไปยังสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง ในจังหวัดมหาสารคาม
3. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป ภายในระยะเวลา 20 วัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้จะนำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนลงในแบบรหัส (Coding form) หลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows จำนวนค่าทางสถิติ ดังนี้

1. สภาพคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยข้อที่ 1 ในการคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อแปรผลเรื่องระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ใช้วิธีการแบ่งค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของบุญชม ศรีสะอาด (2535 : 100) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายความว่า	มีระดับความพึงพอใจมาก

- 2.51 – 3.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจพึงพอใจต่ำ
- 1.00 – 1.50 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจพึงพอใจต่ำมาก

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยข้อที่ 2 อธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง ในจังหวัดมหาสารคาม ใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis) โดยวิธีกำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีสมการ ดังนี้

สมการรูปคะแนนดิบ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 \dots\dots\dots + b_{18}x_{18}$$

เมื่อ

y แทน ความพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ต่อการปฏิบัติงานตามนโยบายรักษาพยาบาล 24 ชั่วโมง

a แทน ค่าคงที่ (Constant term)

$b_1, b_2, b_3 \dots, b_{18}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)

$x_1, x_2, x_3 \dots, x_{18}$ แทน ค่าคะแนนดิบของตัวแปรอิสระ

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = B_1 Z_1 + B_2 Z_2 + B_3 Z_3 + \dots\dots\dots + B_{18} Z_{18}$$

เมื่อ

Z แทน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ สถานีอนามัย ในการปฏิบัติงานตามนโยบายการรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง

$B_1, B_2, B_3 \dots, B_{18}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)

$Z_1, Z_2, Z_3 \dots, Z_{18}$ แทน คะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ข้อ 3 จะสรุปผล โดยการรวบรวม ข้อมูล สรุปผลในเชิงพรรณนา วิเคราะห์จากเนื้อหา จากข้อมูลที่ได้ตอบแบบสอบถามตอบและ นำข้อเสนอแนะมาอภิปรายผล